

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 90 petitt vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petitt vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Sovjetska ofenziva se nadaljuje

Srditi boji na Karelijski ožini — Žrtve tudi med civilnim prebivalstvom — Največja letalska bitka na finskem bojišču — Zaradi silnega snega na Daljnem severu so se vojaške operacije ustavile — Umik Fincev v utrjene položaje

Sovjetska letala v finski službi — Italijanski in španski prostovoljci se udeležujejo letalskih borb na finski strani

Helsinki, 21. dec. s. (United Press). Sovjetske čete so včeraj na Karelijski zemljski ožini nadaljevale s srditimi napadi. Boja se udeležilo na sovjetski strani tudi več sto tankov in okoli 250 letal. Bombardiranje je zahtevalo žrtve tudi med civilnim prebivalstvom v bližini fronte. Toda vsi sovjetski napadi na bojišču so bili odbiti. Sovjetskim četam se nikjer ni posrečilo prodreti Mannerhelmovih obrambnih linij, pač pa so imeli sovjeti sami hude žrtve. Nad fronto na Karelijski zemljski ožini se je vršila včeraj največja letalska bitka v sovjetsko-finski vojni. Na sovjetski strani je sodelovalo 11 bombnikov, na finski pa 6 lovskih letal. Letala na obeh straneh so izredno spretno manevrirala, zlasti pa so se izkazali finski letalci. Finska letala razvijajo prav izredno brzo. Protiletalsko topništvo ni moglo stopiti v akcijo. Po finskih poročilih je bilo v včerajšnjih bojih sestreljenih skupno 20 sovjetskih letal.

bombardiralo sovjetsko železniško progo v Murmansk. Napad je izvedlo 7 najmodernejših letal sovjetske konstrukcije, ki so jih te dni prepeljali sovjetski letalci na finski stran in jih izročili finski vojski. Posadka finskih letal pri včerajšnjem bombnem napadu je bila sestavljena in mednarodnih prostovoljcev. Po finskem uradnem poročilu sovjetska vojna ladja »Oktjabrska revolucija« sicer ni bila potopljena, pač pa je bila predvčerajšnjim poškodovana od strela od finske obalne baterije.

Orio, 21. decembra. AA. (Reuter) Po poročilih z norveško-finske meje so se bombardiranja železniške proge, ki drži v Murmansk udeležili italijanski in španski prostovoljci skupaj.

Italijansko poročilo o bombardiranju Helsinkov

Milan, 21. dec. z. »Corriere della Sera« objavlja podrobno poročilo o zadnjem letalskem napadu na Helsinke. Pri tem napadu je sodelovalo 20 najmočnejših sovjetskih bombnikov. Le štiri bombniki so mogli vreči bombe. Od skupno 32 bomb pa jih je eksplodiralo samo 12. Dvanajstredno zatišje je v letalskih akcijah prispejalo dopisnik odličnemu protiletalskemu topništvu. Tudi tokrat so leteli sovjetski bombniki silno visoko, kljub temu pa se je finkemu protiletalskemu topništvu posrečilo, da so sovjetske bombnike razgnali že v višini 5.000 m in jih pregnali tako, da so vržli bombe šele 15 km izven mesta, kjer niso

napravile nobene škode. Pri tem napadu so sodelovali izključno dvomotorni bombniki, nazvani »Katuške«, ki so najbolj moderni in tudi najhitrejši. Zakaj sovjeti pri tem svojem letalskem napadu niso dosegli nobenih uspehov, je zelo čudno. Splošno sklepajo, da je temu kriva ali netržebnost letalskega obojja ali pa gre za očitno sabotažo.

Tisoči švedskih prostovoljcev

Stockholm, 21. dec. s. (Havas) Več tisoč švedskih prostovoljcev je že na poti na Finsko, kjer bodo vstopili v finsko armado. Poveljeval jim bo švedski polkovnik Linder, ki se je proslavil že v finskih osvobodilnih bojih ter je tedaj dobil čin finskega generala.

Smrt reorganizatorja finske vojske

Casablanca, 21. dec. AA. (Havas) Sročil je v Casablanci umrl general Gendre, ki je bil po svetovni vojni poveljnik odposlanstva na Finskem, tistega odposlanstva, ki je skupaj z maršalom Mannerhelmom imelo nalogo reorganizirati finsko vojsko. Pozneje je general Gendre dobil vojaško misijo v Iranu, kjer je vodil vojaško šolo, nato ga je pa iranska vlada imenovala za maršala. Za svoje zasluge je dobil eno izmed najvišjih stopenj legije časti in red vojnega križca.

Postanica Američankam Helsinki, 21. dec. AA. (Havas) Zena predsednika finske republike Kaisa Kallio je poslala Američankam poslanico. V njej pravi med drugim: »Nedvomno je, da je malokatera izmed vas občutila, kaj se pravi videti v plamenih svoj dom in svoje ognjišče, videti, kako vam ogenj vse uničuje, kar vam je najdražje na svetu in kar ste si pridobili z dolgoletnim delom. S svojo mirnostjo prispevajo finske žene k boju svojih dni, očetov in bratov. Finci in finske žene se bore vzajemno in mirno z vero v Boga in pravično zmago, ki so je vredni.«

Delovna služba na švedskem

Stockholm, 21. dec. AA. (Havas) Švedski parlament je včeraj izglasoval zakon, po katerem se v potrebi, t. j. v vojni ali v vojni nevarnosti uvede obvezna delovna služba za vse švedske državljane od 17. do 70. leta. Zakon stopi takoj v veljavo, izvajal pa se bo tedaj, kadar bi nastopile omenjene okoliščine.

Stalin — 60 letnik

Moskva, 21. decembra. e. Včerajšnji listi v sovjetski Rusiji posevečajo cele strani Stalinu, ki danes slavi 60-letnico rojstnega dne. Stalina zlasti poveljujejo kot naslednika Lenina in njegovega najozkega sodelavca ter mu pripisujejo uspeh oktobrske revolucije, organizacije sovjetske vojske, vrnitev Ukrajine sovjetski Rusiji in sklenitev pakta o nenapadanju z baltskimi državami. Pozornost vzbuja dejstvo, da noben list ne omenja vojne s Finsko.

Nemško uradno poročilo

Berlin, 21. decembra. AA. (DNB). Nemško mornariško vrhovno poveljstvo poroča: Mornariški kapitan Hans Langsdorf, poveljnik »Zeppe« bojne ladje »Admiral Graf Spee« ni želel preživeti konca svoje ladje. Zato je v duhu tradicije in ko je zagotovil obstanek posadke poverjene mu ladje, izvršil samomor, češ da je skupaj z ladjo tudi njegovo poslanstvo končano. Vojna mornarica razume in spoštuje ta njegov sklep, ki je prišel iz srca vojaka-heroja. Sozljaju in spoštovanju spominu Hansa Langsdorfa se pridružuje tudi Führer in ves nemški narod.

su Langsdorfu, se vendar izvejo nekatere podrobnosti o njegovi tragični smrti. Ko je hotelo osebje odprlo njegovo sobo, je našlo kapitana ležečega kraj postelje na nemški zastavi, ki je bila v okrvavljena. Senca je imel prestreljena.

Moštvo nemške oklopnice »Admiral Graf Spee« je šele včeraj popoldne izvedelo za smrt svojega poveljnika. Mornarji so bili na to že skoraj pripravljani, ker so videli, da je kapitan popreje razdelil vse svoje vrednosti oficirjem. Tudi je dan popreje kapitan Langsdorf zbral vse svoje oficirje in moštvo k zaupnemu posvetovanju in jim dal zadnja navodila. Sodijo, da je bila to njegova oporoka.

Protest 21 ameriških držav

proti kritiki ameriškega nevtralnega pasu bo izvršen najbrže že v petek

Washington, 21. dec. AA. (Reuter) Izvedelo se je, da bodo skupno deklaracijo 21 ameriških republik poslali vojakujomim se strankam najbrže v petek. Associated Press je izvedela, da bo deklaracija vsebovala kategorično izjavo, da so ameriške republike prišle posesti tudi po drugih ukrepih, ne samo diplomatskih, da zajamčijo spoštovanje nevtralnega pasu.

Takoj po božiču se bodo sestali zastopniki vseh ameriških republik, da prouče skupne ukrepe, ki naj jih izdajo spričo tega, da so ladje bojujočih se držav priplule

v ameriške luke. Eden izmed predlogov zahteva, da se morajo vse vojne ladje, ki se zatečejo v ameriške luke, avtomatsko internirati. Drugi predlog pa zahteva, da se vojnim ladjam, ki bi se poškodovale v kaki bitki in se zatekle v ameriško pristanišče, odkloni vsaka pomoč in da se jih pozove, da zapuste luko, ali pa se internirajo. Pri včerajšnjem sprejemu čamkarjev je zunanji minister USA izjavil, da bodo vse ameriške republike prav v kratkem izdale ukrepe o zavarovanju nevtralnega pasu.

Bombe in mine na morju

Vsak dan nove žrtve — Uspehi pomorske blokade — Švedi uničujejo mine

London, 21. dec. s. (Reuter) V tork je nemško letalo z bombami napadlo in potopilo v Severnem morju estonski parnik »Ukok«, ki je bil na poti iz Danske v Anglijo. Nemško letalo je vrlo na parnik pet bomb, potem pa je še obstreljevalo rešilne čolne s strojnimi. Posadka 13 oseb, med njimi ena ženska, je blodila 15 ur po morju, preden jo je rešil neki norveški parnik ter jo prepeljal na Norveško.

Na Severnem morju se je potopil švedski parnik »Marie« (1400 ton), ki je zadel na mine. 7 članov posadke pogrešajo, ostalih 6 je bilo rešenih na angleško obalo.

V Hoek van Holland je bilo snoti prepeljanih 16 moč posadke švedskega parnika »Adolf Grate«, ki je snoti pri holandskem otoku Tereschelling zadel na mine in se potopil. 4 člani posadke so pri nesreči utopili, eden izmed ranjencev pa je še pozneje umrl.

London, 21. dec. s. (Reuter) 13.000-tonski nemški parnik »Cap Norte«, ki ga je angleška mornarica ob začetku vojne zaplenila

v Atlantskem oceanu, je bil sedaj srečno prepeljan kot vojni plen v Anglijo.

Pariz, 21. dec. s. (Reuter) Po uradnih francoskih podatkih je francoska mornarica od 15. decembra zasedla skupno 362.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. V preteklem tednu je bilo zaseženih 74.000 ton in pregledanih 19 ladij. Skupno je bila v teku vojne doleje v francoskih kontrolnih postajah v preiskavi 201 ladja. Angleške kontrolne postaje so v preteklem tednu zasegle 26.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo. S tem se poveča skupna količina od Angležev v teku vojne zaseženega blaga na 510.000 ton.

Stockholm, 21. dec. s. (Reuter) Švedsko mornariško ministrstvo javlja, da je bilo od začetka vojne uničenih že 110 tujih min, ki so bile naplavljene na švedsko obalo.

V Tokiu 4.000.000 ljudi

Tokio, 21. dec. AA. (DNB) Po najnovejših statističnih podatkih šteje Tokio milijone ljudi.

Iz notranje politike

BOLGARSKI GLAS O JUGOSLOVENSKEM EDINSTVU

Sofjski list »Slovo« piše ob priliki zadnjega govora dr. Mačka v Beogradu: Po tolikih krizah in nevarnostih je slednje rešeno bolno hrvatsko vprašanje. Po našem mišljenju bo naš sosedni narod na poti k novi državni politiki naletel na velike zapreke, kar ga pa ne bo oviralo na poti do cilja. Ideji jugoslovenskega edinstva se daje danes drugi duh, ki je jamstvo za konstruktivno delo in napredek. Značilne se zato besede, ki jih je izrekel podpredsednik dr. Maček pred ministrskim svetom na kosilu v patriaršiji. Dr. Maček je v prisrčnem ozračju imel v spomin Strossmayerjevega imena govor, ki zasluži, da se o njem govori in da se ne pozabi. List prinaša nate dr. Mačkov govor in pravi: Besede, ki jih je spregovoril dr. Maček, imajo z ozirom na čas, v katerem živimo in z ozirom na kraj, kjer so bile izrečene, globok pomen za vse balkanske Slovence.

O MESTROVICEVEM PISMU

Spiltsid »Narodni list« poroča iz Zagreba: Senzacija dneva je spohravanje jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti. Toda še večja senzacija je, da se je g. Ivan Meštrović pisмено izjavil zoper spremembo imena. On je poznan kot človek, ki se je mnogo trudil za politični uspeh hrvatskega pokreta, ali zdi se, da se je to zamisljal vedno v stalnih mejah ne same ene države, temveč tudi kulturnega edinstva. Medtem so ga čast, razvoj prilik in — ljudi nekako desavurirali. Na vsak način je to nezahvalno dejanje, kakor ni brez pomena dejstvo, da niti sami stari »obzorja« g. dr. Dežman ni smatral za potrebne priti na sejo zaradi kvorumu in da s svoje navzočnosti sankcionira akt desavuriranja Strossmayerja, Ivana Mažuravića in svojega lastnega pokojnega očeta...

SOCIALISTI PROTI EKSTREMIZMU

Na konferenci socialistov v Sarajevu je bilo sklenjeno, da se obnovi socialistična stranka in da se prične z delom. Glavni govornik je bil Jovan Jakšić, tajnik Delavske zbornice, ki je podal zgodovino stranke po šestem januarju in ostro kritiziral delo ekstremistov na levici in desnici. Rekel je, da izrivanje ekstremistov slabi moč državnega organizma. Socialistična stranka zastopa stališče, da je treba ustvariti administrativna središča v krajih, kjer so za to podani potrebni pogoji.

NOVI CETINJSKI ŽUPAN

Namesto dosedanjega župana na Cetinju, trgovca Jevta Spasića je imenoval notranji minister bivšega župana in člana Državne hipotekarne banke Toma Miloševića. Na sel mestnega sveta, ki jo je sklical novi župan, je podalo ostavko 24 občinskih svetnikov z motivacijo, da je bil novi župan imenovan brez predhodnega zaslišanja funkcionarjev JREZ oz. ker sploh ni član jugoslovenske radikalne zajednice.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD 21. XII. 1939

Rateče-Planica 870 m: —5, jasno, mirno, 40 cm snega, osenjen, skakalnica uporabna.
Planica-Slatna (Dom Ilirja) 950 m: —4, barometer se dviga, jasno, mirno, 50 cm snega, osenjen, drsališče uporabno.
Planica-Tamar 1108 m: —6, jasno, mirno, 60 cm snega, pršič.
Peč-Petelinjek 1440 m: —6, jasno, mirno, 70 cm snega.
Kranjska gora 810 m: —5, barometer se dviga, jasno, mirno, 25 cm snega, osenjen, sankališče uporabno.
Erjavčeva koča na Vrhu 1551 m: —4, jasno, 65 cm snega, osenjen.
Dovje-Mojstrana 650 m: —2, jasno, sever 30 cm snega.
Blod 501 m: —4, barometer se dviga, jasno, mirno, 21 cm snega, osenjen.
Fokljuk 1300 m: —5, jasno, vetrovno, 30 cm snega, osenjen.
Bohinj-Sv. Janez 530 m: —2, barometer se dviga, jasno, vetrovno, 40 cm snega, osenjen.
Bohinj-Zlatorok 530 m: —1, jasno, vetrovno, 50 cm snega, osenjen.
Dom na Komni 1520 m: —7, jasno, vetrovno, 120 cm snega, osenjen.
Skalski dom na Voglu 1540 m: —7, jasno, vetrovno, 120 cm snega, osenjen.
Gorjše 1000 m: —2, jasno, vetrovno, 40 cm snega.
Dom na Kravcu 1700 m: —5, 65 cm snega, osenjen, po robovih spihan.
Velika Planina 1538 m: —5, jasno, 65 cm snega, osenjen, po robovih spihan.
Polzevo 620 m: —7, jasno, 13 cm snega, srež.
Rakitna 789 m: —4, jasno, severovzhodnik, 25 cm snega.
Bleke 900 m: —6, barometer se dviga, delno oblačno, 15 cm snega, osenjen.
Peča 1654 m: —4, jasno, mirno, 60 cm snega, osenjen.
20. XII. 1939
Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —3, delno oblačno, mirno, 35 cm snega, pršič.
Senjorjev dom 1523 m: —1, jasno, 40 cm snega, južen.
Rimski vrelce 530 m: —3, megleno, mirno, 20 cm snega, pršič.
—a pod Kopo 1377 m: —2, oblačno, 25 cm snega, osenjen.

„Če dobiš ukaz, ga moraš izpolniti“

Izpovedbe kapitana potopljenega nemškega prekomornika „Columbusa“ — Ladji se ni posrečilo prebiti angleško-francosko blokado

New York, 21. dec. s. (Associated Press) Ameriška križarka »Tuskalosa« je dospela včeraj s posadko in potniki nemškega prekomornika »Columbusa« v newyorško luko.

Kapitan »Columbusa« Dehner je izjavil novinarjem, da je predvčerajšnjem opazil v daljavi angleškega rušilca. Takoj je poslal brezhično vsem ladjam obvestilo, da je sovražna vojna ladja v bližini. Tedaj je angleški rušilec signaliziral, da bo poslal k »Columbusu« svoje čolne. Nato je izstrelil rušilec dva topovska strela, ki sta šla tik preko »Columbusa«. Kapitan je potem odredil, da se vsa posadka in potniki vkrcajo v rešilne čolne, nato pa je z nekaj možmi ladjo zažgal. Iskrcavanje z ladje je bilo izvršeno v pol ure.

Na vprašanje, zakaj je svojo ladjo zažgal, je odgovoril kapitan: »Če dobiš ukaz, ga moraš izpolniti.«

New York, 21. dec. s. (Havas) Križarka »Tuskalosa« s posadko in potniki s »Columbusa« je dospela včeraj ob 16 v New York. Ameriške oblasti so dovolile posadki in potnikom kot brodolomcem 60dnevno bivanje na Long Islandu.

Neki častnik s »Columbusa« je izjavil, da posadki ni bilo znano, kakšna navodila je imel kapitan ladje na svoji poti. Verjetno je, da je hotel kapitan izkoristiti dejstvo, da se je angleška vojna mornarica koncentrirala pri Montevideu, da bi v tem trenutku prebil angleško-francosko blokado ter se po isti poti kakor »Bremens« vrnil v Nemčijo. Ko je kapitan opazil angleški rušilec, je poskusil najprej pobegniti z ladjo proti ameriškim teritorialnim vodam. Ko pa je videl, da beg ne bo mogoč, je pustil ves krov, kakor tudi vse notranje prostore politi s petrolejem in zažgal.

Danes bo pokopan kapitan Langsdorf

Truplo poveljnika potopljene nemške križarke bodo danes pokopali v Buenos Airesu z vsemi vojaškimi častmi — Podrobnosti o njegovi prostovoljni smrti

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Kapitan Hans Langsdorf je včeraj v svoji hotelski sobi, kjer je bil interniran, prostovoljno odšel v smrt.

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Kapitan Langsdorf s potopljene oklopnice »Admiral Graf Spee« bo danes pokopan v Buenos Airesu z vsemi vojaškimi častmi. Na zadnji poti ga bo spremljala častna četa argentinskih mornarjev.

V imenu angleških mornarjev s potopljenih angleških trgovskih ladij, ki so bili več tednov ujetniki na »Admiral Graf Spee«, se bo udeležil pogreba kapitan parnika »Ashlea«. Angleško poslanštvo v Montevideu je položilo na krsto kapitana Langsdorfa venec.

Argentinski predsednik Ortiz je dal internirani nemški posadki »Admirala Graf Spee« izredno dovoljenje, da sme prisostvovati pogrebu.

Poslovilno pismo

London, 21. dec. e. Iz Buenos Airesa javljajo, da so našli v hotelski sobi, kjer je iz-

vršil kapitan Langsdorf samomor, pismo, v katerem pravi kapitan, da je že popreje sklenil končati skupaj s svojo ladjo, toda pri tem ga je ovirala skrb glede usode njegovega moštva. Zdej, ko so njegovi mornarji zavarovani, smatra, da je odvezan od vseh moralnih obvez in da lahko deli usodo svoje ladje.

Buenos Aires, 21. dec. s. (Reuter). Nemški poslanik v Buenos Airesu je izročil poslovilno pismo kapitana Langsdorfa, ki je bilo naslovljeno nanj, argentinskemu mornariškemu ministrstvu.

Argentinsko časopisje protestira, ker nemške oblasti ne objavljajo vzrokov smrti kapitana Langsdorfa. Bajje je kapitan nasprotoval ukazu o potopitvi svojega parnika. Novinarjem je bil prepovedan ogled trupla kapitana Langsdorfa.

Umrl je na nemški zastavi

Buenos Aires, 21. dec. 1. Čeprav oblasti niso nikogar pustile v sobo k mrtvemu kapitanu križarke »Admiral Graf Spee« Hel-

Nova diplomatska aktivnost Anglije in Francije

Zavezniki bodo določili svoje stališče do sovjetov — Vprašanje pomoči Finske — Vrhovni vojni svet je posvetil Italiji posebno pozornost

London, 21. dec. o. Po francoskih informacijah pišejo angleški listi, da zavezniki vrhovni vojni svet na svoji predvčerajšnji seji v Franciji ni razpravljala samo o vprašanju, ki se nanašajo na vodstvo vojne, marveč tudi o stališču, ki naj ga zavzema ob zapadni veseleži do sovjetske Rusije in o načinu najuspešnejše pomoči za Finsko. »Daily Telegraph« piše, da bosta Anglija in Francija skušali materialno in moralno vplivati na Vzhodno Evropo, da okrepi svoje pozicije.

V tem trenutku ni mogoče še natančno izvedeti o podrobnostih teh sklepov, toda dolega posvetovanja dajejo slutiti, da gre za daljnosežne ukrepe v Angliji in Franciji.

Rim, 21. dec. e. V tujkrajnih diplomatskih krogih so se sredi raztrganih službenih strani še potrdili glasovi o možnosti, da pride v kratkem do neke akcije za mir na zapadu. S tem v zvezi je bila tudi razprava na prednočnem sestanku vrhovnega vojnega sveta v Parizu. Rimski »Lavoro

fascista« pravi, da je po vesteh iz dobro poučenih virov vrhovni vojni svet v Parizu, ko je razpravljalo o mednarodni situaciji, posebno posvečalo pozornost italijanskemu stališču.

Milan, 21. dec. e. »Popolo d'Italia« trdi, da obstoječe neke razlike v nastopu med Londonom in Parizom. Angleški tisk, tako pravijo milanski listi, govori in piše kar najmanj o vojnih ciljih, še manj pa o versajskih mirovnih pogojih. V Parizu se pa mnogo govori o vojnih ciljih, še več pa o Versaillesu. Listi prihajajo na vprašanje o vzrokih sedanje vojne in pravijo, da je govor grofa Caina točno preciziral vzroke, zaradi katerih je nastala vojna. V Parizu pa nasprotno trdijo, da versajška mirovna pogodba ni bila tako sramotna za Nemčijo in da se bosta morali Anglija in Francija pri sklepanju novih mirovnih pogodb ogniti vsem pogreškam, ki sta jih napravili poprej.

Svoboda majhnih narodov

General Smuts o položaju Južne Afrike — Preiskave, aretacije in zaplembe dokumentov

Capetown, 21. dec. s. (Reuter). Policijska je v južni zapadni Afriki izvršila večeraj več preiskav pri tamkajšnjih Nemcih. Izvršenih je bilo več aretacij in zaplenjenih mnogo važnih dokumentov.

Južnoafriški ministri predsednik general Smuts je imel večeraj govor, v katerem je poudaril, da bi bila sececija Južne Afrike iz angleškega imperija popolnoma nesmiselna. Kakor kažejo primeri Avstrije in baltskih držav, ne more noben majhen narod ohraniti zase svobode. Če bi se Južna Afrika odcepila, bi morala iskati zaščitno garancijo katerekoli velike, in edina, ki bi

to mogla nuditi, bi bila Anglija.

V Južni Afriki so bili ob priliki večerajšnjih preiskav zaplenjeni važni dokumenti. Že v aprilu je južnoafriška vlada pod predstvom generala Hertzoega sprejela soglasno važne sklepe glede okrepitve reda in mira v južnoafriški Africi. Če ne bi bila podzvela vlad hitrih ukrepov, bi bila mogla nastati vojna na južnoafriških mejah. Nemška propaganda kaže povsod isto tehniko podminiranja neodvisnosti malih narodov. V južnoafriški Afriki živi 20.000 Eurov. Ali jih bomo izdali? Je vprašal na koncu svojega govora general Smuts.

Madžarsko-rumunski odnosi

Budimpešta, 21. decembra e. Iz Bukarešte javljajo službeno, da je madžarski poslanik v Bukarešti Bardosi imel večeraj razgovor z ministrskim predsednikom Tatarscom. Dasi ne pripisujejo posebnega pomena temu dejstvu, vendar pravijo v diplomatskih krogih, da je ta razgovor dokaz nekake ublažitve napetosti med Bukarešto in Budimpešto. Poleg tega v Budimpešti mislijo, da bo kljub govoru grofa Ciana, v katerem je navedel, da trenutno ni najbolj ugoden za ustanovitve balkanskega bloka, vendar Italija sodelovala pri tem, da se ublažijo napetosti, ki se obstoje med nekaterimi balkanskimi državami. V tem pogledu se pričakuje v najbližjih dneh zadnji diplomatski razgovori.

borbo, potem smo pripravljani tudi mi, boriti se do skrajnosti. Ne bomo mirovali poprej, preden ne dosežemo premoči v zraku, na morju in na kopnem. Minister je nato označil pomembnost prihoda kanadskih čet v Evropo.

Rumunski nemško-rumunske pogodbe

Bukarešta, 21. dec. s. (Reuter) Nemško-rumunska trgovinska dodatna pogodba je bila sredi podpisana. Nemška delegacija pod vodstvom dr. Glodiusa se vrne danes v Berlin.

Himmler v Rimu

Rim, 21. dec. AA. (DNE.) V Beneški palači je duce sprejel večeraj voditelja nemške policije Himmlerja in se z njim dolgo in pristrano pogovarjal.

Naknadni vojni kredit v Italiji

Rim, 21. dec. i. Italijanskemu vojnemu ministru je bil odobren naknadni kredit ene milijarde lir za vse eventualnosti, ki bi nastale iz mednarodnega položaja.

Popisovanje bakra v Italiji

Rim, 21. decembra. AA. (Stefani). V Italiji so začeli popisovati baker. Vsi državljani, ki imajo več kakor 2 kg bakra v kakršnikoli obliki, so ga dolžni prijaviti krajevnim občinskim oblastem, ki bodo baker zbirale in ga tudi plačevale dosegašnjim lastnikom. Določene so stroge kazni za tiste, ki ne bi postopali po izdanih določbah. Popis bo končan konec tega meseca.

Borzna poročila

Curich, 21. dec. Beograd 10.—, Pariz 9.97, London 17.60, New York 445.875, Bruselj 74.25, Milan 22.50, Amsterdam 226.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.12, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30.

Proti obstrejanju civilnega prebivalstva

Washington, 21. dec. s. (Havas) Ameriška vlada je po posvetovanju s poveljstvom vojske in mornarice odredila prepoved izvoza nekaterih letal, kakor tudi sestavnih delov letal v države, katerih letala bombardirajo in obstranjujejo civilno prebivalstvo. Prepoved je utemeljena s potrebo varovanja vojaskih tajnosti. Mislijo, da se seropoved nanaša na sovjetsko Rusijo, Japonsko in Nemčijo.

Angleški mir

London, 21. dec. i. (Reuter) Notranji minister Samuel Hoare je imel večeraj govor, v katerem je med drugim poudaril: Mi želimo mir, toda ne tak mir, ki bi pomenil sramotno konec vojne ali mir, ki pomeni suženjstvo. Če se pa sovražnik odloči za skrajno

Šofer škantar je vozil neprevidno

in je po razsodbi sodnika Fellaherja zakrivil strašno nesrečo na brojskem mostu

Ljubljana, 21. decembra

Včeraj se je nadaljevala pred tedni prekinjena razprava proti Janku Skantarju iz Ribičevega laza, ki ga je državni tožilec obtožil, da je zakrivil strašno avtomobilsko nesrečo na mostu čez Savo pri Bohinjski Bistrici. Razpravo je vodil sodnik poedinec okrožnega sodišča Julij Fellaher, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Hinko Lučovnik, obtožena je branil odvetnik dr. Dinko Puc.

Dne 17. septembra se je pripetila prometna nesreča, ki jo lahko štejejo med največje prometne nesreče v tem letu. Šofer Janko Skantar je vozil svate iz vasi Brod na Kolodvor v Bohinjsko Bistrico. Sestra tovarniškega delavca v Jesenic Janca Ravnika je se omožila z nekim posestnikom na Brodu in vsa Ravnikova družina je bila povabljen na poroko. Mladoporočnica in nekateri gostje je Skantar prepeljal z Broda v teku popoldneva, Ravnikovo družino pa je naložil na avto že ponoči po 10. uri. Na mostu čez Savo med Brodom in Bohinjsko Bistrico se je pripetila nesreča. Ravnikove je šofer hotel peljati na kolodvor v Bohinjsko Bistrico, odkoder bi se s vlakom odpravil domov na Jesenice. Leseni most med Brodom in Bohinjsko Bistrico imenuje domačin brojski most, drugi most na tej poti čez Savo, ki je tudi lesen, pa nazivajo savski most, ker je v bližini vasi Savice. Voznja čez brojski most je bila za Ravnikove usodna. Delavec Ravnik Janez je pri

nesreči izgubil ženo Angelo, svoja dva otroka Jančka in Frančka ter brata Viktorja. Iz valov deroče Save so se rešili samo delavec Ravnik, šofer Skantar in Tončka Grumova, ki je bila sročena Ravnikarjovoga brata Viktorja.

Na prvi razpravi in večeraj je šofer Skantar zanikal, da bi bil s neprevidno vožnjo zakrivil strašno nesrečo. Zagovarjal se je, da je vozil z zmerno hitrostjo in po desni strani, ko je pa avtomobil privozil na sredo mostu, so pod njim popustili podolžni trami, deske-mostnice so se naginile in avtomobil je z vsemi potniki zdrsnil na desno, zadel v ograjo, jo podrl ter nato trčnil v Savo, kakih šest metrov globoko. Rešeni delavec Ravnik in rešena Tončka Grumova sta pa trčila v svojih ispodvih, da je šofer vozil neprevidno, zadel je med vožnjo v ograjo, katero je podrl. Avtomobil je drsel še nekaj metrov po levih koleseh po robu mosta, nakar se je prevrnil v Savo. Šele tisti nad vodno površino se je avto obrnil, tako da je padel v vodo s hrbotom.

Na večerajšnji razpravi je bil prvi naslišan Zupan iz Bohinjske Bistrice Jakob Rozman. Pokušal je sodniku in izvedencu načelniku inž. Viktorju Skabrnetu načrt lesenega brojskega mostu in povedal, kakaj je občinski odbornik Repinc na most pritril tablico z opozorilom, da voznja z vozili, ki so nad 1000 kg težki, čez most ni dovoljena. Obtoženec se je namreč zagovarjal, da je Repinc nabil na most tablico o dopustni

obremenitvi mostu, namestu da bi, kakor mu je bilo od občinskega sveta naročeno, most popravil. Zupan je izjavil, da občinski odbor ni Repinc naložil, naj most popravi, pač pa so na neki seji občinski odborniki odobrili Repincov predlog, naj se na savski most dene tablica o dopustni teži, na naslednji seji pa je bilo sklenjeno, naj se tudi na brojski most namesti taka tablica. Kakor Zupan, tako je tudi občinski odbornik zanikal, da bi mu bila povzročena poprava mostu.

Zupan je nadalje povedal, da je bil most zgrajen l. 1924 ter pred tremi leti zadnjič popravljen. Deske-mostnice so bile samo položene na tramovje in ne pritrjene. Izvedenec je zanimalo, v kakšnem položaju sta bili dve tako zvali mostni: supelj po nesreči. Zupan je pojasnil, da sta bili supelji nagljeni in sta viseli navzdol. Kolar Rozman Franc pa je Zupanu takoj po nesreči povedal, da je bila ena izmed supelj kriva in se je zaradi tega laže okrenila pod težo avtomobila, ki je sam tehtal nad 1000 kg, s potniki pa je bil še mnogo težji, saj je v avtu sedelo pet odraslih ljudi z dvema otrokoma.

Mesarski mojster Alojz Stušek, ki je bil na kraju nesreče in je dobro poznal most, saj je večkrat vozil čezenj, je izjavil, da je

bil most trdel in bi bilo bolje, ako bi ga zaprli in podrl, namestu da so nanj pritrili tablico o dopustni obremenitvi. Deske na mostu so odskakovale, če je po njem vozil samo kolesar. Izvedenec načelnik inž. Viktor Skabrne je izjavil v bistvu, da se nesreča ni zgodila zaradi tega, ker je bil most slab, temveč je domneval, da se je šofer zaletel z vozilom v ograjo in so se šele nato vdale pod njim mostnice. Branilec dr. Puc je poudaril za oprostitev, češ da v nobenem primeru, pa naj upoštevamo katerokoli okolnost, ne more zadeti krivda šoferja, nesreča je bila pač nesreča, za katero šofer ne more odgovarjati.

Sodnik je razsodil, da je Šofer Skantar kriv po obtožnici, da je torej z neprevidno vožnjo zakrivil strašno nesrečo. Krivdorec je sodnik oprl na izvedenčovo izjavo in na izjavo delavca Ravnika in Tončke Grumove, ki je šoferja opozorila na to, preden so se odpravili z Broda, da ni dopustna večja obremenitev kot 1000 kg. Izvedenec pa je dognal, da konstrukcija mostu ni bila v vzročni zvezi z nesrečo. Sodnik je šoferju Skantarju prisodil 5 mesecev zaporu Skantar si je pridržal rok za vložitve priziva ali revizije, državnim tožilec pa je takoj prijavil priziv zaradi pretnizke kazni.

Težave z izvozom čipk

Oglejte si krasne izdelke na jubilejni razstavi ob 20 letnici Državnega osrednjega zavoda za žensko domačo obrt

Ljubljana, 21. decembra.

Poročali smo, da je te dni prirejena krasna jubilejna razstava izdelkov ženskih domačih obrti ob priliki 20letnice Državnega osrednjega zavoda v Ljubljani. Med našimi ženskimi domačimi obrtni je najpomembnejše čipkarstvo, ki prekrijava več tisoč prebivalcev v Sloveniji (vsi domači obrti zaposlujejo okrog 25.000 prebivalcev). Dase čipke slove v širnem svetu, kar je predvsem zasluga propagandnega dela osrednjega zavoda, pa tudi solidnosti in lepote izdelkov samih. Zdaj je pa naše čipkarstvo zelo prizadeto po mednarodnih spremembah devizne odredbe, ko so bile uvedene razne

dar se je zdelo, da je prav kriza pripomogla, da so začeli izvažati čipke. Začeli so namreč iskati odjemalce za čipke na inozemskih trgih, ko jih ni bilo več doma. Vendar so si odizvoza obetali preveč. Tudi v drugih državah je bila čedalje občutnejša kriza in ko so se pojavile na evropskih tržiščih kitajske in severnoafriške čipke, so izpodrinile naše, čeprav se po kvaliteti nikakor niso mogle kosati z našimi. Bile so samo cenejšje, a slabo izdelane in iz slabega materiala. Zato tudi niso mogle dolgo izpodrivati solidnejšega blaga.

Za izdelovanje čipk moramo še uvažati sukanec. Prav zaradi tega so zdaj tudi hude težave z izvozom čipk. Pri prošnji za dovoljenje, naslovljeni na Narodno banko v Beogradu, je treba priložiti tudi potrdilo, da je blago domačega izvora. Razen tega so tudi zelo visoke takse, kar izredno podraži blago, saj je treba plačati že pri vrednosti 250 din takso v znesku 60 din. S tem je ubita konkurenčna sposobnost našega blaga.

Po prevratu slovenske čipke niso šle več toliko na svetovna tržišča kakor pod Avstrijo, to pa ni toliko škodljivo, ker je postala bivša Srbija in zlasti Beograd velik odjemalec našega blaga. Trgovina s čipkami se je zelo razmahnila, vendar preveč svobodno. Razvil se je namreč krošnjarstvo na škodo legalne trgovine s čipkami. Trgovci so s časom začeli opuščati prodajo čipk, ker je zelo škodljivo čipkarstvo že zato, ker je blago izgubilo svojo ceno. Krošnjarijo so zelo podjetni zlasti v letovskih krajih, kjer grede čipke najbolj v denar.

Fočneje so začeli v krajih, kjer je razvito čipkarstvo, ustanovljati čipkarške zadruge, ki naj bi regulirale kupeljo, skrbje za propagando in nabavljale material za svoje članstvo (čipkarice). Toda zadruge so žal kmalu zaspale, najbrž zaradi pomanjkanja kapitala in premajhnega smisla za združevanje med članstvom.

Med gospodarsko krizo je bilo v začetku tudi precej prizadeto naše čipkarstvo, ker doma ni bilo več odjemalcev za čipke. Ven-

dar na to je treba vsakogar opozoriti ob priliki jubilejne razstave Osrednjega zavoda, da bi posvetili pomembni domači obrtni primerno pozornost na pristojnem mestu in s tem priznali zavodu vsaj tako, kako upravičeno in potrebno je njegovo propagandno in šolsko delo.

Na razstavo pa moramo ponovno opozoriti zlasti naš ženski svet, da si ogleda krasne, a kljub temu cenene izdelke, ki lahko najbolj okrase stanovanje in služijo kot najboljše okrasne obleke. Potrebno bi pa bilo, da bi si razstavo ogledali tudi trgovci, zlasti tisti, ki pogosto prodajajo manj vredno, a dražje tuje blago. Na razstavi bi se morala marsikomu spustiti vest.

Dvorec »Suvobor« porušen

Bled, 21. decembra

Lepega kraljevskega dvorca »Suvobor« na Bledu ni več. Že več tednov je tega, ko so ga porušili. Zgrajen je bil v letih 1882 do 1885 in zgradil ga je dal snani avstrijski knez Ernst Windischgrätz. Po zedinjenju je bil dvorec poklonjen blagopokojnemu kralju Aleksandru I., ko je prvič prišel na Bled. Pokojni kralj je vsako leto predval nekaj časa na Bledu v svojem dvorcu.

Dvorec so porušili zato, ker je imel velike tehnične nedostatke. Spomladi bo zgrajen na istem kraju nov impozanten dvorec in sicer v alpskem slogu. V bližini kraljevskega dvorca že grade veliko moderne garaže, ker so bile stare kot zastarele tudi porušene.

Predpraznična Ljubljana

Ljubljana, 21. decembra

Predpraznično razpoloženje v Ljubljani se je letos začelo nekoliko prej, menda zato, ker smo imeli tudi tako svano slabo nedeljo prej. Začele so se pa tudi prej strsti s prazniki. V strkrah smo val tisti, ki kupujemo, pa tudi oni, ki prodajajo. Zato pač trgovci božijo nad prakico, ker je letošnja slaba nedelja padla na tako neroden dan. Razprave, kdaj bo slaba nedelja, dan pred božičem ali 8 dni prej, je sicer hrombana, nekateri trgovci pa vendar niso še zadovoljni s leskom po silni poželenje nedelje in si baje šele, naj bi bile trgovine še v nedeljo pred božičem vsaj dopolnoma odprte. Pravijo, da bi bilo to predvsem v interesu konzumentov, ki se vendar ne morejo zadržati s vsem za tri dni naprej.

Strsti so res hude, posebno se, kar se tiče zalaganja. Mnogi ljudje se v zamici ne morejo zadržati z vsem za tri dni naprej, vendar s tem ni rečeno, da bi se nekateri ne mogli celo za nekaj mesecev ali let. Zgledov je bilo v tej zvezi dovolj. Mišliti smo, da se ljudje pripravljajo na letošnje septembra. Pripravljali so se vse mesec, niso se bili pripravljali tudi oktobra in novembra. Sedaj pa so menda pripravljani vsaj na silo, kajti nekateri ni bilo na spregled na prejšnjo slabo nedeljo. Od teh ljudi ali sedaj trgovci ne morejo več naloge obetati, čeprav proglašajo še deset nedelj na silo.

Končno je prav, da imamo vsaj strsti, kajti brez njih bi ne bilo božičnega čara in predprazničnega razpoloženja. Žalostno časa je v Ljubljani vse v slogu tega razpoloženja. Najprej smo dobili sneg, potem še smrečje na Kongresnem trgu, vse izločilo so odete v praznično glorio in te pozicije letos ne motijo niti listi s cenzuri; prejšnja leta namreč teh listov ni bilo, sedaj pa so poseben okras listov, nekateri božične svante, ki nam svetijo vse tako

milo, da nam je sladko ali bridko pri srcu. Toda kaj vse to tudi nebo se nas je usmislilo. Čez noč je burja posušila brogo in danes se nam smeje solnce skozi veliko okno. Smučarji so že začeli mazati smuča za božič, kar pa naj nikakor ne bo slabo znamenje, da se bo vreme do praznikov zopet pokvarilo. Upamo, da bo lepo vreme vsaj še v nedeljo, kajti tri dni bi sicer preveč težko prepaali.

Lep vzgojni uspeh

Ljubljana, 21. decembra.

Letošnji jesen je bil v Ljubljani otvorjen dekliški penzionat »Nadja«, ki je prvi zavod te vrste v Ljubljani. Njegov namen ni samo, da bi dajal dekletom, ki obiskujejo srednje ali višje šole, prijetno stanovanje in hrano. Daje jim nekaj več: konverzacijsko v tujih jezikih, predvsem v angleščini, francoščini in nemščini. Nekateri so ob ustanovitvi majali s glavami. Bil so pač prepričani, da takšni vzgojni dekliški zavodi lahko obstoje samo v inozemstvu, ne pa tudi pri nas. Trije meseci obstoja dekliškega penzionata »Nadja« pa so pokazali, da zasluži ta zavod največjo pozornost in da čisto nič ne saostaja za podobnimi inozemskimi dekliškimi penzionati.

Včeraj sveder so gojenke pokazale, česa so se doleje naučile. Uspeh je presenetljiv. Igrale so daljšo igrico v francoščini in več krajših prizorov v angleščini. Igralska stran pri tej intimni prireditvi našega novega dekliškega penzionata »Nadja« ni važna, čeprav moramo poudariti, da so se gojenke tudi v tem pogledu izkazale prav dobro. Važnejša je jezikovna stran in ga to je treba priznati, da je bila na višku. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker je plod komaj trimesečne konverzacijske v angleščini in francoščini, ki jo je za svoje gojenke ne samo v Ljubljani, ampak sploh v naših krajih prvi vpeljal zavod penzionat »Nadja«. Pri igri in prizorih so gojenke pokazale takšno jezikovno ugrajenost v sicer težavni angleščini in francoščini, da je res prišel do veljave izrek: ne na mrtvi šolski, ampak na živihni konverzacijski način se moramo učiti tujih jezikov. Vsa sicer mlada dekleta, ki imajo dovolj skrbi še s rednimi šolskimi predmeti, so izgovarjale francoščino in angleščino čisto pravilno in tako, da je slovak čutil iz njihovega govora resnično razumevanje jezika, ne pa samo po silni na pamet pručnega deklariranja.

Intimni prireditvi v dekliškem penzionatu »Nadja« so prisostvovali starši gojenk in nekaj povabljenih, med njimi seveda tudi zastopniki tiska. Vsi so se lahko prepričali, da je penzionat »Nadja« dosegel svoj namen in izpolnil svojo nalogo, hkrati pa odstranil veliko vrzel v našem življenju. Odslej bomo na najpogostejši način tudi pri nas lahko vzgajali mlada dekleta za prave dame in tudi za dobre mamice in krasne gospodinje, saj se gojenke penzionata »Nadja« uče tudi — kuhe. Tako je združeno koristno s prijetnim in je odpadla potreba, da pošiljajo starši svoja dekleta v inozemske vzgojne zavode.

Inscirajte v »Sl. Narodu«!

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 21. decembra: Tomas DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Misterijozni Mr. Croy in Ladja smrti
Kino Slon: Zlomljeni v raju
Kino Uniga: Gromljani cvet
Umetnostna razstava »Lada« v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Nađa Komotar, Vite — Tržaška cesta.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Četrtek, 21. decembra: Tri komedije. Red Četrtek
Petek, 22. decembra: zaprto
Sobota, 23. decembra: Velika skušnjava. Izven. Znižane cene. Ljudska predstava.
Nedelja, 24. decembra: ob 15. uri: Peterškove poslednje sanje. Izven. Znižane cene
Ponedeljek, 25. decembra: ob 15. uri: Kozarec vode. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Striček Vanja. Izven. Znižane cene
Torek, 26. decembra: ob 15. uri: Snegulčica. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Tri komedije. Izven. Znižane cene
OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 21. decembra: Nižava. Premiera. Premierski abonma
Petek, 22. decembra: zaprto
Sobota, 23. decembra: Nižava. Red B

General Skekić v Ljubljani

Ljubljana, 21. decembra

Drevo ob 20. bodo naši rezervni oficirji sprejeli in pozdravili v Delavski zbornici našega odličnega vojaškega strokovnjaka generalstabskega generala Čedomirja Skekića, ki ga pošilja vojni minister kot svojega posebnega odposlanca, da sproti slovenskim rezervnim oficirjem važne informacije. Njegov prihod v Ljubljano in njegovo predavanje v dvorani Delavske zbornice bo uvod v celo vrsto strokovnih predavanj in drugih prireditv v zvezi s širokopotezno akcijo med rezervnimi oficirji v naši državi, da se izpopolni njihova strokovna izobrazba in navežejo čim tesnejši stiki med njimi in aktivnimi oficirji. Prisrčno pozdravljamo visokega vojaškega dostojanstvenika v Ljubljani in mu želimo, da bi se čim prijetneje počutil med nami in odnesel od nas čim lepše vtise.

Brigadni general za generalštabe posele Čedomir Skekić je bil rojen l. 1889. V Beogradu je absolviral vojno akademijo leta 1909 in se je udeležil kot mlad poročnik balkanske vojne. Bil je na Jedrenju. V svetovni vojni je služil v 13. polpučku in je moral z njim vred skozi Albanijo. L. 1916 je bil poslan v Rusijo, kjer je bil dodeljen Jugoslovanski dobrovojnički diviziji. Udeležil se je bojev v Dobruži z našimi dobrovojniki, kjer je bil tudi ranjen in za vojo hrabrosti odlikovan s Karadjorjevo djevo zvezdo. L. 1925 je bil vplečkan v glavni generalni štab ter poslan kot naš vojni ataše v Bolgarijo. Leta 1937 je bil imenovan za brigadnega generala v generalnem štabu in načelnju nastavnemu oddelku, kateremu je poverjena skrb za izvežbanje celokupne naše vojske.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 21. decembra

Nekje v Zeleni jami je že pred meseci poiskal stanovanje mlad eleganten mladenič, ki se je prijavil kot trgovski potnik France G. Z gospod njo je bil zelo vjuden in spodoben in ji je tudi večkrat razkazoval ure in zlate ter srebrne vr žice, ki pa odvisno niso bile nove. Pojasnil ji je, da se že od nekaj peča z razprodajo starinskih zlatih predmetov in drugih dragocenosti, češ, da novo blago ne gre v denar. Gospodinja mu je tudi verjela, v ostalem pa je njegove kupje je niso zanimalo; glavno, da ji je posteno plačal najejnim in dajal nagrade za razne male pozornosti. Gospodinja se seveda tudi ni čudila, da je France večkrat izostajal po več dni, nato pa prihajal domov silno truden in kar nekam preplašen. Polegal je po cele dneve v postelji in ogledoval blago, o katerem je dejal, da ga je kupil od zbiralca dragocenosti v Zagrebu.

Gospodinja bi menda še nadalje verjela, da ima opravka s poštenim človekom, če ne bi France pred dnevi izgubil, ko je prepelj odnesel pod neko pretvezo kovčec z obleko. Ure in vr žice je spravil kar v šop in jo mahnil naravnost na kolodvor. Preden pa se je odpravil, so mu bili za petami stražniki, ki so ga aretirali. Po aretaciji se je iskalo, da je France izredno drzen žepar, ki je kradel največ v vlakih med Zagrebom in Ljubljano. Ur seveda ni iskal in dobil pri zlatarjih v Zagrebu, karverje jih je poiskal po žepih premano pozornih potnikov. Policijska je našla pri njem šest zlatih in srebrnih ur, tri veržice in dve broši, za kateri je France priznal, da jih je ukradel dvema spečima damama v vlaknu na vožnji iz Ljubljane do Zidanega mosta.

Prednočnim je policija aretirala 35letno Minko C. in 32letno Pavlo K., ki sta si poiskali in uredili bivalske v neki šupi v Meštem logu. Poleti sta obe pohajkovali po rošniškem gozdu, zadnji čas sta se skrivali v barakah v severnem delu mesta, ko pa so ju preganili od tam, sta se zatekli v Meštni log, kjer pa nista ostali sami. Za njima so kmalu prišli oboževalci, sami nepridipravi, ki so ju zalagali z ramlni dobrotami, priberačeni in ukradenimi. Razen obeh ženak, ki sta bili svoj čas pošteni služkinji, a sta zaradi lahkomišljenosti propadli, so stražniki aretirali tudi štiri mlade, ki so vbi znani postopaci. Eden immed njih, Jože L., je bil že dalje časa zasledovan zaradi tatvin v podstrešjih, drugi Miha š, pa je kradel na kolodvoru premog in ga prodajal po šiki. Ostala dva sta se najbrž zadrževala na živilskem trgu in pa po raznih dalmatinskih točilnicah, od koder sta privajala v Meštni log še druge postopace in jih seznanjala z lahkomišljenimi. Vsa pisana družba je bila izročena sodišču.

DNEVNE VESTI

Cene na drobno so znova porokale. Oddelki za gospodarska proučevanja pri Narodni banki objavljajo poročila o cenah na drobno in na debelo. Poročila o cenah na drobno obsegajo vse sedeže banovin in mesto Beograd. Po zadnjem poročilu kaže povprečni indeks cen na drobno za vse sedeže banovin tole sliko: skupina hrane (lani 103.3 (lani 99.61), skupina kurjave in razsvetljave 105.7 (lani 95.4), razno 97.6 (lani 88.6), splošni indeks 98.7 (lani 92.5).

Uredba o reorganizaciji finančne uprave. Finančni minister dr. Štetič je s svojim pomočnikom dr. Filipničem končal delo na uredbi o reorganizaciji finančne uprave. Nova uredba bo v marsikaterem pogledu olajšala službo finančne uprave in odstranila iz nje mnoge nedostatke.

Omejitev avtomobilskega prometa. Omejitev državi veliko škodo. Današnji zahtevki »Jutarnji list« priobčuje članek o škodljivih posledicah omejitve porabe bencina in prometa z motornimi vozili. Razni ukrepi in omejitve so potrebne in razumljive v državah, zapletenih v vojno, v nevtralnih državah bi pa take omejitve najvažnejših strovinah ne bile potrebne. Člankar je mogoča nemotena preskrba in inozemstva in dokler imajo v svojih skladiščih dovolj rezerv za vsak slučaj. Če bi pri nas povsem prepovedali porabo vseh osebnih avtomobilov, vseh motociklov ter ene tretjine avtobusov in tovornih avtomobilov, bi privedli okrog 24.034 ton bencinske mešanice, vendar bi pa morali uvoziti še najmanj 152.000 ton raznih tekočih goriv. Prihranek bi znašal v najboljšem primeru 19.131 ton čistega bencina ali 11 odstotkov vsoga uvoza. Vrednost tega prihranka bi znašala po dosedanjih cenah v Rumuniji okrog 41 milijonov dinarjev. Efektivna izguba na državnih tovarnišnih carini, banovinskih tovarnišnih, železniških prevoznih in prisiljnih bi pa znašala 102.085.000 din. Če odvajemo morebitni prihranek v devizah v približnem znesku 41 milijonov, dobimo čisto izgubo države in banovine (to velja za Hrvaško) 61.085.000 izguba, ki jo utrpí naše gospodarstvo, je pa še večja. Tisot soferjev, monterjev, delavcev in nameštencev bi izgubili službe in bi našli s svojimi rodbinami v največji bedo.

Poroča vprašanja delavskega zavarovanja. V ministru socialne politike in narodnega zdravlja je bila večkrat konferenca o rešitvi vprašanj SUZORA. Vodstvo SUZORA je obravnavalo vprašanje proračuna za prihodnje leto dalje zelo važno vprašanje reorganizacije zdravniške službe in zdravniške pragmatike in druga vprašanja delavskega zavarovanja.

Zastopniki avtotaksijev in tovornih avtomobilov pri pristojnih ministrstvih. Včeraj dopoldne so se zglasili zastopniki Zdrženja avtotaksijev iz Beograda z zastopniki prevoznikov iz Ljubljane, Maribora, Celja in Sarajeva pri vojnem, finančnem in trgovinskem ministru. Pojasnili so jim škodljive posledice omejitve uporabe tekočih goriv in prometa z motornimi vozili ter jim izročili tudi pisemno resolucijo. Ministri so obljubili po možnosti ustreči njihovim željam.

Nepriznava krasno vreme je nastopilo danes po pustem južnem vremenu. ki je nam obetalo dolgočasne božične praznike. Snovi je se prilo in vmes so padle mokre snežinke, čez noč je pa pritisnil sever in davi je bilo nebo skoraj že brez oblakov. Dopoldne je sijalo sonce, hudega mraza zasnikrat še nimamo, verjetno je pa, da bo pritisnil še ostane vreme lepo tako bi se izpolnila vroča želja smučarjev, ki bi imeli za božične praznike prijetno smuko. Če bi namreč pritisnil mraz bi se napravil na trdi podlagi srez in smuka bi bila ugodna. Do božiča imamo še tri dni in kdo ve, kako se bo vreme še spremenilo.

Namera ponovne podražitve papirja. V Jugoslaviji so tvornice papirja združene v kartelu pod imenom »Centropapir«. Ta kartel je vložil na ministarstvo za trgovino in industrijo predlog, da odobri povišanje cen papirja. Opozarjamo, da je Centropapir letos že dvakrat podražil papir in prihaja sedaj ponovno s podražitvijo, za katero ni prav nobene stvarne potrebe. S podražitvijo bodo prizadete najsišnje plasti naroda, posebno pa kulturne in strokovne organizacije, konzorcijski raznih listov in revij, starši šolske dece ter trgovina, obrt in grafična industrija kakor tudi vse druge ustanove in uradi. Po izjavah inozemskih zastopnikov papirnih tvornic so že dodane cene papirja v Jugoslaviji previsoke, zaradi česar bi bilo treba nastopiti z vsvo odločnostjo proti nameri novega zvišanja cen kartela Centropapir, ki hoče na vsak način neutemeljeno podražiti papir.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, vedro in malo hladnejše vreme. Včeraj je nekoliko snežilo v Ljubljani in Mariboru, po drugih krajih pa deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Kumboru 17, v Dubrovniku 15, v Splitu 14, na Visu in Rabu 11, v Sarajevu 9, v Beogradu 7, v Ljubljani 3, v Zagrebu 2, v Mariboru -0.6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767.4, temperatura je znašala 0.2.

Darila za božič in novo leto izberite v knjigarnah Tiskovne zadruge v Ljubljani in Mariboru. 638-3

Tudi po deželi krajevo kolca. V St. Vidu je bilo ukradeno 1000 din vredno kolo znamke »Dürckoppe« Antonu Setnikarju iz Zleba pri Medvodi. Setnikarjevo kolo je črno pleškano ter ima tov. št. 709921. Ima pa tudi evidenco št. 1000.

Nesreče. Kleparski vajence Viktor Sever iz Ljubljane je včeraj v delavnici topli železo, pa mu je šinil plamen v obraz in ga hudo osodil. Delavec Anton Truden iz Štravskega trga na Notranjskem je šel v gostinjski mah za jastice, pa je padel in si zlomil levo roko. — Šestletna posestnikova hči Frančiška Jerab iz Radomelj je šla po leštvu na svili, pa ji je spodrsnilo, da je padla in si zlomila desno roko. Eno leto stara posestnikova hči Štefica Slabe iz Dragomera pri Brezovici je smot potegnila s štedilnika lonce vrele kave ter se oparila po vsem životu in po rokah. — V bolnico so davi prepeljali delavca Miho Orhinja, ki je na Izanski cesti padel s kolesa in obelazil nezavesten.

Pet žrtev viharja na morju. V noči od sobote na nedeljo se je pripetila pri rtiču V v Severni Dalmaciji težka nesreča. Med viharjem se je prevrnila ribiška ladja in utonilo je pet mornarjev iz vasi Kali na otoku Ugljanu. Dole razbite ribiške ladje so našli pozneje blizu Ista. V valovih so našli smrt 50letni ribič Josip Kolega, njegov 22letni sin Šime, oče šestih otrok, 32letni; Ivo Rusović, oče treh otrok 38letni Šime Gobin, tuhi oče treh otrok in 32letni Jozo Ivoš. Vihar je polomil jadra in ladja se je prevrnila. Ribiči so plavali dokler niso onemogli. Njihovih trupel še niso našli.

Zagonečen uboj. V vasi Paščanci pri Virgin mostu je umrl v terek ponoči nenadne smrti kmet Rado Trpič. Našli so ga blizu sosedove hiše. Trpič je iste noči doma pil s tremi sosedji. Med njimi je nastal prepir. Pozneje je odšel Trpič s dvema sosedoma iz hiše, kjer je dobil s kolum udarec po glavi, da se je onesvestil. Tako je oblezal zunaj in ponoči je še zmrznul. Ni izključeno, da ga je ubil nekdo iz osvete, ker je bil znan v vasi in okolici kot premožen mož. Bil je pa tudi precej nasilen.

Iz Ljubljane

Na Dolenskem je snega za smuko dovolj in ker je pritisnil mraz, se ni treba več bati, da bi južno vreme sneg po dolenskih gričih pobralo. Za božične praznike se obeta torej prijetna smuka tudi na Dolenskem in po zasavskih hribih. Včeraj smo v vremenskem poročilu še čitali, da je postal sneg po Dolenskem izpušen, čez noč se je pa vreme temeljito izpremenilo in vse kaže, da bodo imeli smučarji za praznike idealno smuko, saj bo najbrž na trdi podlagi srez. To bo zopet veselo zlasti po prijaznih gričih okrog Polzvega, kjer zadostuje za muko, da sneg je zakrije zemljo.

Izenačenje cen petroleja za vso državo. Uprava državnih monopolov objavlja daljšo izjavo glede ureditve cen petroleja, v kateri je med drugim rečeno: Da bi se onemogočila spekulacija, je vlada naročila upravi državnih monopolov, da prodajo petroleja v vsej državi organizirano na ta način, da se cene znižajo in izenačijo. V smislu te pobude je uprava državnih monopolov odredila, da se cene petroleja uredi in izenači 7 dni za liter. Prodaja petroleja po višji ceni se bo najstrožje kaznovala po § 102 zakona o državnih monopolih. Prodajalci so dolžni prodajati petrolej od 22. t. m. po enakih cenah v vsej državi. Za svoj trud bodo imeli 0.85 din pri kg petroleja.

Novi vlak na gorenskih progah z večeršnjim dnem so bili do nadaljnje za zopet upostavljeni na prog Jelenice-Rateče-Planica in Jesenec-Bistrica Boh jezero. Vlak št. 8613 z odhodom z Jesenec ob 22.22, prihod v Rat-Plan. 23.05 ima zvezo z brzovlakom Beograd, Zagreb Jesenice; vlak št. 8613, odhod iz Ra-Pla ob 9.28, prihod na Jesenice ob 10.15, zveza z opold. počt. vlakom v Ljubljano. Vlak št. 916 odhod iz Jesenec ob 18.15, prihod v Bistrico-Boh. jezero ob 18.54; vlak št. 918 odhod iz Bistrice-Boh. jezero ob 9.20, prihod na Jesenice ob 10.10. Vlak št. 916 ne bo kakal na brzovlak iz Nemčije za Trst, ker bo vozil vlak št. 916 v dveh delih da loči lokalni promet od mednarodnega, in da prepreči zamude lokalnih vlakov.

Novi turistični sveto. V šibeniku je bil v ponedeljek ustanovljen občni svet Turistične zveze za področje severne Dalmacije s sedežem v Šibeniku. Za predsednika je bil izvoljen odvetnik Juro Dominič.

V Zagrebu so maksimirali cene božičnih drevescem. Da bi se izšlo širše sloje pred spekulacijo in izkoriščanjem, je zagrebško mestno poglavarstvo maksimiralo cene božičnim drevescem in sicer se smejo prodajati do 1 m visoke smreče po 5 din, jelke po 8 din, 1 do 2 m visoke smreče po 15 din, jelke pa po 20 din. Za božična drevesca pa 2 m cene maksimirane.

ZLOMLJENI CVET
(SPOKORNICA FROU FROU)
Izkoristite priliko in ogledajte si ta film!
KINO UNION, tel. 22-21. Ob 16., 19. in 21. uri.

Na željo občinstva ponavljamo film, ki smo ga morali iz tehničnih razlogov staviti predčasno s sporeda! Ta prekrasni film z lepo Dunajčanko LOUISE RAINER-jevo smo morali nenadno, dan po premieri, odstopiti drugemu kinematografu in ga sedaj ponavljamo, ker smo prešli iz kroga naših obiskovalcev mnogo prošelj, naj ga za par dni ponovno stavimo na spored!

Film izredno napetih prizorov in dopolnilo — film samih sensacij
Misterijozni Mr. Croy Ladjas mrti
Zelo bogat spored, ki bo vsakogar zadovoljil. Kino Matice, tel. 21-24, ob 16., 19., 21.

GREŠNIKI V RAJU
MADGE EVANS — JOHN BOLES
KINO SLOGA, tel. 27-30.
Danes ob 16., 19. in 21. uri

NIKAR SI NE UBIJAJTE MOZGANOV ZA DARILA SVOJIM DRAGIM!
Pogodili boste pravo v **Drogerija Gregorič** dr. z o. z.
LJUBLJANA, PRESERNOVA UL. 5.

—Jl Ptičji koncert v radiu. Na božični dan ob 17. bo prenos petja najboljših sanarčkov vrvicev s razstave, ki bo prirejena na vse tri božične praznike na ženski učiteljski šoli na Resljevi c. 10. Razstavo kanarčkov zlatih vrvicev priredit Društvo za varstvo in vzgojo pevki, čigar tajnik bo mel na štefanovo popoldne ob 8. predavanje o prehrani ptic na prostem in o prehrani, petju in življenju kanarčka vrvicev.

sti, da ne bo kdo mislil, da se uredništvo strinja s vsebino notice.
—Jl Zdrženje menarjev in klovnarjev v Ljubljani naznanja cenj. občinstvu, da bodo med božičnimi prazniki mesarski lokali in stojnice vse tri dni zaprte. Zato naj se vsakdo pravočasno preskrbi z mesom. 637-3

—Jl Razstava ženskih ročnih del podaljšana. Na splošno željo občinstva bo odprta razstava ženskih ročnih del na Državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt, Novi trg 4-V se v nedeljo dne 24. decembra od 8. zjutraj do 17. zvečer. Še imate priliko za ugoden nakup lepih daril.

—Jl Šentjakobčani pripravljajo za praznike uprizoritev izvrstne Nušičeve veselice »UJEZE«. Igra, polna zdravega humora, komičnih situacij in duhovitih domislekov, žanje povod velike uspehe in tudi gledalcom mnogo zabave in vselega smeha. V glavnih vlogah sodelujejo: Bucarjeva, Grgurevičeva, Gorjupova, Saničeva, Šubičeva, Lavrič, Flevej in Vlačjak; v ostalih vlogah sodeluje skoro ves ansambel odra. Obiskovalci šentjakobčanske gledališča bodo imeli spet priliko, da se bodo od srca nasmejali.

— Za mestne revče je darovalo Italijansko podporno društvo v Ljubljani 1.500 din, a za staro cukrarno so poslali: veltrogovina Gregorč & Comp. v Vošnjakovi ulici 50 kg jesprena, 50 kg kaše, 50 kg koruznega zdroba, 50 kg riža in 30 kg testen; pravilnica; in kemična čistilnica Josipa Reiča na Poljanski nasipu je darovala 170 kg moke in 35 kg testeninj. Avgust Volk, trgovec z deželnimi pridelki na Resljevi cesti je pa spet poslal 50 kg moke, a Centralna vinarina je poslala za praznik vina, pekovski mojster g. Karel Vidmar pa pošlje za božično otrokom v stari cukrarni 40 štrukljev. Kakor vidimo je stara cukrarna postala skupna zadeva vse ljubljanske dobrodelne javnosti brez razlike državne pripadnosti, saj vidimo med dobrotliki mestnih revčev tudi Italijansko podporno društvo, kakor smo o vseh svetih videli italijansko vojaško popkopalnišče razsvetljeno s svečami vsesvetne akcije in večkrat citano med darovalci tudi imena zastopstev tujih držav. Zato mestno poglavarstvo pri vseli ugotovitvi sodelovanja vsega ljubljanskega prebivalstva izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo in iskrena voščila za božične praznike.

— Pokret čevljarjskih pomočnikov. Včeraj smo objavili vest, da zahtevajo zvišanje mezd za krojaškimi tudi čevljarjski pomočniki. Notico je nam poslala Splošna delavska strokova zveza, sekcija čevljarjev, Ljubljana. Toliko v pojasnilo javno-

— Prepleskanje mosta. Most preko Save in Krke, ki diči naše mesto, je okusno prepleskan z zeleno barvo in bo tako odpravljen močno oksidiranje železnih konstrukcij, ki je zadnja leta gozdilo uničiti most.
— **Silvestrovanje.** Članstvo našega Sokola se kaj pridno pripravlja, da uprizarji za Silvestrovo, ki bo kot po navadi v Nar. domu 31. t. m. ob 20., kako veseloigro in nekaj komičnih nastopov. Kar radovedni smo, s čim bomo zopet letos presenečeni.
— **Posnemaj!** Nekatera podjetja po drugih krajih so uvidela težak položaj uslužbencev glede na podražitev življenjskih potrebščin in so svojim uslužbenecem plače zvišala ali jim vsaj izplačala božični pribojček. Pri nas pa o tem ni duha ne sluha. Kaj res v Brežicah ne bo nobene trdke, ki bi šla z lepim zgledom naprej?

OUZD v novembru

Ljubljana, 21. decembra
OUZD v Ljubljani objavlja statistične podatke o stanju zavarovanja v novembru. Povprečno število zavarovancev je znašalo 100.740 in v primeri z novembrom lanskega leta je bilo zavarovancev 1084 manj. Od povprečnega števila odpade na moške 64.734, na ženske pa 36.006. Bolnikov je bilo povprečno 2896 ali 246 več kakor lani v novembru. Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala 25.26 in je bila v primeri z novembrom lanskega leta za 2 pari manjša, celokupna dnevna zavarovana mezda pa je znašala 2.544.407,60 din in je bila v primeri z novembrom lanskega leta manjša za 29.990 din.

Povprečno članstvo OUZD se je v novembru 1939 še vedno gibalo v višini nad 100.000 in doseglo število 100.740. Letni padec, ki je bil v predhodnih dveh mesecih izredno rapiden in visok, se je v novembru precej omilil.
Število bolnih, za delo nesposobnih zavarovancev se je dvignilo za +246 oseb. Dvignil se je tudi odstotek bolnikov in sicer za +0.27%.
Povprečna dnevna zavarovana mezda moških zavarovancev je napredovala za +0.23 din, medtem ko je pri ženskih zavarovanih nazadovala za -0.52 din. Skupna zavarovana mezda moških in ženskih zavarovancev se pa v primeri z lanskim letom ni skoraj nič spremenila.
Tudi celokupna dnevna zavarovana mezda ne kaže kakšnih prav posebnih sprememb napram lanskemu letu, dasiravno je nazadovala za približno 30.000 din in sicer pretežno pri ženskih delavcih.

PRED SODISCEM
Vaša žena v ločitveni tožbi trdi, da je neprestano ignorirate.
— Gospod sodnik, to ni res. Vse leto se niti ne zmenim za njo, ona pa trdi, da jo ignoriram.

MALI OGLASI
Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Male oglase za božično številko sprejema uprava do petha 22. t. m. do 6. ure zvečer

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din

VSAKOVRSTNO POHIŠTVO se vedno po starih cenah dobavlja v moderni in solidni izdelavi tvrdka »Opravac«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila 50 T

30 PAR ENTLANJE šturiranje, venenje zavez. perčila monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. Julijana, Gosposvetska c. 12 3 T

TAJNO ONDULACIJO s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravim v najnovijem aparatu za ceno din 60.—. Salon Merlake, Sv. Petra c. 16. 2510

GONJENIM DAMAM IN GOSPODOM se pripravljamo frizerji salon »Jurman« v pasaji ob Gajevi ulici. 3490

KUPIM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din

SLUŽBE
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

PLAČILNO NATAKARICO sprejema boljša restavracija. — Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod značko »Perfektna«. 3461

FRIZERSKO VAJENKO sprejemem. Salon Nando, Novi trg št. 1. 3492

MALI OGLASI v »Slovenskem Narodu« imajo siguren uspeh!

UCENCA za trgovino z železino in mešanim blagom, močnega in izdobra hias, sprejemem 1. januarja 1940. Fux Gustav, trgovina Metlika. 3482

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

OREHOVA JEDRCA nova, sortiran evtični med in medicio dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana Židovska ul. 6. 48.T

AJDOVEGA MEDU prodam 50 kg. — Stropnik H., Slovejgradec, Slomškovo trg 5. 3491

JABOLKA mošančiči, bobovec in druga — prodaja po 1.50 do 2 din. — Pačnik, Laško. Zelezničarji 5% popusta. 3497

Kako sem odstranila svoje gube



ko se odrekli kosmetični specialisti in takozvani odstranjevalci gube.
ENOSTAVNA DOMAČA NEGA USUVARJA ČUDA
Za noč sem uporabljala kremo, pomešano s Biocelom, ki ga pridobivajo iz jedra globokih kožnih celic mladih živali. Ta je kakor Biocel v Vaši lastni koži. Ta v rešilcu magična substanca ohranja Vašo kožo čvrsto, svežo in mlado. Odkril jo je slaven profesor dunajskega vsučilšča. Zda je pomešana z rožnato kremo Tokalca. Uporabljajte to hrano sa kožo z Biocelom zvečer. Zjutraj uporabljajte belo kremo Tokalca. Ona hrani kožo, sožuje razširjene pore in je ob enem najboljše podlaga za puder in šminka.
V vsakem primeru je zajamčen uspeh, če uporabljate ti dve kremi, ali pa Vam povzamemo dvakratno kupno ceno.

Inserirajte v »Slov. Narodu«!

Vitamin C proti želodčnim boleznim

Pri proučevanju tega, za človeško telo tako zelo važnega vitamina se odpira učenjakom novo polje

V svoji zanimivi knjigi »Elitirski življenjski omenja dr. Heinz Graupner nove izglede, ki se odpirajo medicini pri proučevanju vitamina C. Med njimi vzbujajo največjo pozornost zveza med želodčnimi boleznimi in potreba telesa po vitaminu C. Treba je vnaprejšje omeniti, da so se pri povprečnem proučevanju vitaminov ozirali v prvi vrsti na motnje, ki nastanejo, če tega ali onega vitamina telo sploh ne dobi. O vitaminu C so takrat dognali, da se pojavlja brez njega skorbit in da to bolezen izgine, če dobiva telo hrano, v kateri je vitamin C, torej v prvi vrsti sveže sadje in sveže solivje, ki je raslo na solincu.

Sele pozneje so jeli spoznavati vsakodnevno nalogo te snovi v normalnem življenju človeškega telesa. Prišli so do spoznanja, da podpira vitamin C procese zgozračevanja. Zato se pojavijo pomanjkanje vitamina C zlasti pri boleznih združenih z visoko temperaturo, pri velikem naporu mišic, pri rasti in nosečnosti. Potem se je učenjakom posrečilo spraviti v zvezo s pomanjkanjem vitamina C močno krvavitve zlasti krvavitev iz želstvi. Vse to se da preprečiti, če človek pazi, da ima čez vse leto dovolj svežega solivja in sadja, pa tudi limon in pomaranč in črna rbezna, če pa vsega tega ni, pa vsaj dovolj krompirja. Na vitaminu C bogato hrano moramo dati telesu redno, kajti vitamin C se v telesu ne nabira in ne hrani, temveč samo prehaja skozenj. Če

se ga pojavi prehodno v izobilju, se takoj izloči v odvisni vitamin z močjo in telo si ga pridrži samo toliko, kolikor ga potrebuje za vsakdanje življenje.

V normalnih razmerah potrebuje telo na dan 50 miligramov vitamina C. Če se ta količina poveča ali zmanjša, se takoj kaže, da v telesu nekaj ni v redu. In tu so zdravniki opazili, da na želodčnih boleznih trpeči ljudje okrevajo, če jim dajemo na vitaminu C bogato hrano. Navadno predpišejo zdravniki takemu bolniku hrano, ki prebavi ne draži. V taki hrani ne smeta manjkati jajčni beljuni in maslo. Ameriški biologi so preizkusili star recept na morskih prašičkih. Izločili so vse na vitaminu C bogate snovi, tako da je bila hrana praktično brez vitaminov. In vedno so se pojavili želodčni čir, ki so pa izostali, če so iz hrane izločili ostale vitamine A, B in D. Če se hrani poskusna žival normalno in če ji ranimo želodčno sluznico, se rana hitro zaceli. Če pa ni v hrani vitamin C, se rana ne zaceli, temveč se razvije iz nje čir.

Nemški raziskovalci so te poskuse preizkusili in jih potrdili. Ugotovili so tudi, da igra pri lečenju vsakega želodčnega čira vitamin C glavno vlogo. Ne smemo torej zanemariti iskanja v pomanjkanju vitamina C neposredni vzrok želodčnih čirov, pač mu pa moramo pripisati zdravilno vlogo. Nekateri praktični zdravniki trdijo celo, da se želodčni čir brez sadnega soka ali brez zdravil, vsebujočih vitamin

C, sploh ne da izlečiti. Tudi pri želodčnih krvavitvah je priporočljivo vzbuzgavati v bolnikovo telo vitamin C.

Zveza med želodčnimi čiri in vitaminom C je dala nekaterim zdravnikom pobudo, da so jeli razmišljati, da li ni vitamin C tudi v zvezi z rakom na želodcu. Zaenkrat v vitaminu C zdravniki niso našli neposrednega sredstva proti tej zahrbtni bolezni, pač pa so ugotovili nekaj presenetljivega, kar bo šele bodoča praksa izkristila. Izkazalo se je namreč, da rak na želodcu v toliko množini požira vitamin C, da bi se lahko s tem izlečilo trije na skorbutu težko bolni ljudje. Pri skorbutu zadostuje doza 3 gramov vitamina C. Človek, ki ima na želodcu raka, pa potrebuje mnogo več vitamina C. Če vbrizgamo takemu človeku na dan petino grama vitamina C, je treba 45 dni, preden se začne vitamin iz njegovega telesa izločati.

Dr. Graupner pojasnjuje ta pojav tako, da se pri rasti nove tvorbe vitamin C absorbira kakor se absorbira pri vsaki rasti. S to snovjo torej ne moremo ustaviti rasti novih tvorb. Pač pa lahko z večjo dozo koristimo telesu, ki ga sicer rak razjedja. Končno pa lahko to zvezo uporabimo za pravočasno diagnozo nastajajoče bolezni. Dotlej normalen človek kaže nekaj časa izredno pomanjkanje vitamina C v telesu, čeprav uživa kakor dotlej na tem vitaminu bogato hrano. In to je že uspeh. Tako lahko pravočasno spoznamo bližajočo se nevarnost in jo morda preprečimo operativno ali pa z obsevanjem.

— Celjski mestni avtobus bo obratoval na prog. Celje—Podčrda do petek 22. t. m. po doslej veljavnem voznom redu, na prog. Celje—Sv. Peter pod Sv. gorami pa bo obratoval tudi v nedeljo 24. t. m. po običajnem voznom redu.

— Dve nesreči: Ko je 32letni drvar Avgust Pirš iz Čače vasi pri Kostivnici podiral v ponedeljek okrog 10 dopoldne dre-

vesa v gozdu pri Roganšk. Slatini, je padlo podžagano drevo nanj ter mu zlomilo desno roko in mu tudi poškodovale rebra na desni strani. V šmartnem pri Rožni dolini je padel 45letni delavec Ivan Brecl pri delu in si dvakrat zlomil desno roko v komolcu. Posrečena se zdravita v celjski bolnici.

Pereča vprašanja trgovskega stanu

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj — Iz poročila predsednika Staneta Vidmarja

Celje, 20. decembra

Pretekli petek je bila v Celju seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj dravske banovine. Zastopana so bila skoro vsa trgovska združenja v Sloveniji. Predsednik Stane Vidmar je poročal o seji občega odbora in njenih sklepih. V svojem poslovnem poročilu je najprej razpravljal o pomanjkanju surovin in v tej zvezi o težkočah pomorskega prometa ki se je znatno podražila in o težkočah železniškega in motornega prometa. Vse to je pripomoglo, da so se pričele cene posameznih proizvodov dvigati in da se je nekaterih stroškov pojavilo tudi pomanjkanje blaga. Polajaj se je še poostroilo, je prebivalstvo začelo v vojno pszhou in je začelo v velikem nakupovati vse mogoče potrebščine. Naval na trgovine je imel za posledico, da so pošle zaloge, pomanjkanje pa je vzbudilo prejet sum, da trgovci skrivajo blago. Pri mnogih predmetih, ki so monopol kartelov so se deloma cene dvignile neupravičeno. Podražitev žita in moka pa je povzročila nesrečna politika Prizvija, ki bi moral nastopati kot regulator žitnih cen.

Spremenjen položaj je vplival tudi na kreditne razmere v trgovini. Trgovci detajlist je bil na mah postavljen pred nove pogoje: takojšnje plačilo, odpoved kreditov ukinitve popustov, posebno izterjevanje star h terjatev itd. Vse to se je zvalilo na trgovca. Sklepi zagrebške konference tekstilne stroke naj bi položaj ublažili, vendar se ti sklepi slabo izvajajo.

Za pobijanje dražnje je izšla posebna uredba. Vse kaže, da nameravajo oblastva preprečiti dražnjo in enostavnimi ukrepi p. o. t. trgovcu-detajlistu in mislilo, da se že povzroča dražnja, če ni prav vsak predmet opremljen z listkom in ceno. To je birokraatično pojmovanje dražnje. Uredba ne velja za banovno Hrvaško. Karteli in velike židovske veletrgovne dnevno pošiljajo trgovcem cenike s povišanmi cenami. Nične ne ovira teh kartelov in trgovci v primoran dražje kupovati blago za novo zalogo.

Po predsedniškem poročilu je podal tajnik dr. Pustišek poročilo o akciji slovenskega trgovstva za obmejno solstvo, ki je dala 81.244 din. V nadaljnjem poteku se je glavni odbor razpravljal o sklepih ankete za zboljšanje plač zasebnih nameščenec. Obsojil je prenikajo plačevanje

trgovskih pomočnikov in je odobril sklep ankete, da se odobrijo minimalne mezde za trgovske pomočnike. Predlog proračuna je bil soglasno odobren. Živahna je bila debata o novoletnih darilih, mesečnih nagradah odjemalcem in ristorni, ki pri nekaterih tovarniških konzumih dosega 6% prometa in so v nasprotju z dobrimi trgovskimi običaji.

Glavna točka dnevnega reda pa je bilo vprašanje dražnje in vse kar je z njo v zvezi. O tem je bila debata prav obsežna ter je ugotovila, da so cene zvišali po vrsti vsi producenti. Mnogi predmet, so se podražili s pristankom državnih oblastev (bencin, spirit i. t. d.). Podražili so se tudi tekstilni proizvodi in blago, ki se uvaža. Doselej niso poklicali na odgovornost kartelov in veleprodcov, skratka dražnja se ne zatira na viru, temveč le pri trgovcu, ki je sam najbolj interesiran, da se ne bi blago podražilo. Vse dosežane obsebe, ki so bile izrečene proti trgovcem so bile izrečene zgolj zaradi tega, ker ta ali oni predmet ni bil označen s ceno. Nične pa ne pomaga trgovcu, ki mu je bil hipoteka odpuščena kredit, ki so mu dobavitelj posretili dobavne in plačilne pogoje ter mu onemogočili, da s izpolnili zalogo. Za omiljenje dražnje je važno, da bi prenehala vzemirjenost prebivalstva, ki je dovedla do večjega povpraševanja in je s tem spovzročila dvig cen.

Glavni odbor je nato odobril načrt slovenskih gospodarskih zahtev. Izjavil se je proti ukinitju začasnih skladišč sladkorja pri finančnih kontrolah ter za ohranitev solnih knjižic. Sklenil je nadalje protestirati pri upravi državnih monopolov, ki dobavlja v zadnjem času samo še debele solne. Posamezni delegati so navedli še drastične primere o postopanju krošnjarjev, ki prodajajo ljudem manjvredno blago po visokih cenah. Z ogorčenjem je bilo ugotovljeno, da se nad krošnjarji protidražnja uredba ne izvaja. Zato je bil s seje naslovljen ponovni apel na oblastva naj napravijo krošnjarstvu konec in izvajajo vsaj sedaj veljavne zakonske predpise. Vedno bolj nujna pa postaja uredba o krošnjarstvu. Končno je bil sklenjen protest proti škodljivim in nesocialnim nakaznicam za moko in koruzo za takolimenovane pasivne kraje, ki so jih letos zopet začeli izdajati. Končno je glavni odbor sklenil, da bo prihodnja glavna skupščina zveze v Novem mestu.

Obsodba razbojnika Grebenška in njegovih pajdašev

Dvojna roparska napada v Seščah in Medlogu sta ostala nepojasnjena

Celje, 20. decembra

Tajna razprava pred celjskim senatom okrožnega sodišča v Celju proti razbojniku Alojzu Grebenšku in tovarišem je trajala v torek od 8. do 13. in od 15.30 do 19. v sredo pa od 8. do 12. in od 15.30 do 20. Zasižanih je bilo nad 50 prič. V torek popoldne so govorili državni tožilci dr. Rus ter zagovorniki dr. Rajh, ki je zagovarjal Grebenška, dr. Riebl, ki je zagovarjal Andreja Zganka in Pavla Arha, dr. Rakun, ki je zagovarjal Avgusta Zganka, ter dr. Semec, ki je zagovarjal Julijano Terčičeva.

Ob 13. se je umaknil senat k posvetovanju, ki je trajalo uro in trideset. Ob 19.45 je predečni senat s. o. s. dr. Farkaš ob prisotnosti stegovnih poslušalcev razglasil sodbo.

Alojz Grebenšek je zaradi številnih po § 317, 318, 323. in 370 k. z. obsojen na dosmrtno roboj in trajno izgubo častnih pravic ter na plačilo odškodnine svojim žrtvam in skupnem znesku 25.050 din. Avgust Zgank je zaradi zločinov po § 316. in 328. obsojen na 10 let robije in trajno izgubo častnih pravic ter na plačilo odškodnine v znesku 6.660 din. Andrej Zgank je zaradi zločinov po § 323. obsojen na 2 leti in pol robije ter na izgubo častnih pravic za dobo dveh let. Pavel Arh je zaradi zločinov po § 328. obsojen na 2 leti

robije in izgubo častnih pravic za dobo dveh let. Andrej Zgank, Arh in Grebenšek morajo solidarno plačati odškodnino v znesku 3.500 din.

Grebenšek, Avgust Zgank in Arh so oproščeni obtožbe, da so umorili in oropali Franca Janšeta in njegovo ženo Julijano v Seščah pri St. Pavlu pri Prebodu. Nadalje so Grebenšek, Avgust Zgank, Arh in Julijana Terčičeva oproščeni od obtožbe, da so umorili in oropali gostilničarja Antona Ocvirka in njegovo ženo Rozaljo v Medlogu pri Celju. Grebenšek in Avgust Zgank sta tudi oproščena ob obtožbi, da sta izvršila roparski napad v Gorenjem in poskušala vlomiti v trgovino Marka Vranjšiča v Gornjih Grušovljah pri St. Petru v Savinjski dolini. Dvojna roparska umora v Seščah in Medlogu sta torej ostala nepojasnjena.

V AMERIKI

Grozna nesreča! Roparji so ti ugrabili ženo.

— Bedaki, to bodo štel lepe denarce, preden jo vzamem nazaj.

MODERNI LJUDJE

— Ali boste imeli za božične praznike goste?

— Ne, zberemo se samo rodbinski člani — moji dve hčeri, moj ločeni mož s svojo zaročenko in jaz s svojim bodočim možem.

Maršal Gustaf Mannerheim

je potomec ene najstarejših finskih plemiških rodbin



skovodij in državnik. Služil je 30 let kot častnik v ruski carski vojski in času ko je bila Finska še ruska velika kneževina. Boril se je tudi v rusko-japonski vojni. Takrat je napravil tudi na konju pomembno uradno politično pot skozi S. ednjo Azijo, dolgo 14.000 km. Med svetovno vojno se je odlikoval kot konjeniški general na bojiščih Poljske, Galicije in Besarabije. Med boljševiško revolucijo se je vrnil l. 1917 v domovino in v najtežjem času se je ponudil finski vladi. Bil je seveda z navdušenjem sprejet. Takrat 8. decembra 1917. je proglasil finski senat državno samostojnost, ni pa imel vojske, da bi to samostojnost branila v državljanski vojni ki se je bila iz Rusije prenesla tudi na Finsko.

Mannerheim je znal premagati vse ovire in kmalu je preskrbel svoji domovini orožje iz Nemčije, kjer so bile izvezane tudi nekatere finske čete, ki je potem prevzel poveljstvo nad njimi Mannerheim. Državljanstvo vojno je potlačil z obkolitvijo in zasedbo močnih trdnjav, mest Tampere in Viipuri. Ko je pa pozneje branil proti svoji vladi načelo stroge nevtiralnosti in ko s svojimi stališčem ni mogel prebiti, se je umaknil in odstopil ter odpotoval v inozemstvo. Po svetovni vojni ga je finska vlada prosila, naj prevzame diplomatsko posredovanje pri francoski in angleški vladi. To se mu je posrečilo šele po odstopu finskega agenta princa Friedricha Karla, vsaka cesarja Viljama. Takoj nato in sicer 14. decembra 1918 je bil Mannerheim izvoljen za državnega upravitelja. Na tem mestu je ostal do l. 1919, ko je postala Finska republika. Pri predsedniških volitvah je dobil samo 50 glasov, dočim jih je dobil prof. Stahberg 143.

Prva režija režiserja Emila Freliha

bo na našem odru drevi znamenita d'Albertova opera „Nižava“

Ljubljana, 21. decembra

Drevi bo v naši Operi zanimiva predstava, premiera nove uprizoritve znamenite d'Albertove opere »Nižava«, ki sta jo pripravila naš neumorni kapelnik dr. Švara in mladi režiser Emil Frelih. Frelihu bo to obemem prva režija, ki mu je bila na našem odru zaupana in bo uprizaritve zavoljo njegovega debuta vzbudila pri občinstvu gotovo še več zanimanja. Prve napatke in navodila za nič kaj lahko režisersko uestvovanje je dobil na dramatičnem oddelku našega konservatorija, ki ga vodi izkušeni profesor Oslp Sest. Zelja po izpolnitvi pa ga je nato vodila še v inozemstvo, kjer je lansko leto nadaljeval svoje studije na Dunaju pod vodstvom prof. Ericha Wymentala, slna znamenitega opernega režiserja. Ob povratku v Ljubljano

mu je naša uprava poverila režijo dokaj težavnega d'Albertovega dela, ki pa nudi zaradi svojega dramatično zelo razgibanega dejanja najširše režijske možnosti.

Eugen d'Albert, ki se je rodil 1864 v Glasgou, je bil prav tako znan pianist, kakor kompozitist, ter predstavlja v svetovni glasbeni literaturi pravo svojevrstno osebnost. V teku svojega življenja je v premorih med svojimi vsakoletnimi koncertnimi turnejami uglasil poleg ostalega tudi enaindvajset oper, izmed katerih sta bili deležni še največjega uspeha prav »Nižava« in »Mrtve oče«.

»Nižava« se odlikuje predvsem po izvrstnem odrosku zelo učinkovitem libretu, ki ga je libretist Rudolf Lothar priredil po svoj čas znani španski drami Angel Guimeve »Terra baixa«. Sam je dodal še pro-

log, dočim je dejanje skupaj s kompozicijom po premieri v Pragi 1903 skrčil na dva akta, v kakršni obliki si je potem delo utrljo pot na vse svetovne odre. Snovno se v njej obravnava motiv ljubezni in ljubosunja v okviru zelo svojevrstnega ljubavnega trikota, glasbeno pa jo lahko primerjamo edino še z Mascagnijevo »Cavallerio rusticano«. Kompozicija je namreč zasnovana v stilu čistega, skoraj bi lahko rekli brutalnega italijanskega verizma. Največja glasbena odlika »Nižave« pa obstoja še danes v tem, da ima celo vrsto naravnost sijajno pisanih pevskih partij. Marta, Pedro, Sebastiano, Tommaso in Nuri (soprano, tenor, bariton, bas in lirčni sopran) so lahko še danes vsem kompozicijom za vzor, kako je treba pisati za pevce efektno. Zunanji in čustveni efekt sta v tej operi stopnjevana do največje možnosti. D'Albert je bil pri svojem delu nedvomno podprt z Wagnerjem, vendar za tiste čase po Wagnerju revolucionaren. Od njega so se učili vsi pozno romantični kompozitist in večkrat zavnetjo iz Schreckerjevih, Schillingsovih in R. Straussovih oper d'Albertove harmonije. Odlično glasbeno podčrtavanje dejanja in izvrstna instrumentacija izpolnjujeta karakterizacijo »Nižave«. Iz vseh teh vzrokov je to s krepkim teaterskim instinktom oblikovano delo, v katerem pa ni mogoče preslišati mehko-ličnosti osnovnega tona, ljubljencek vse operne publike. Vsekakor pa je v glasbeno izvajskelem oziru »Nižava« med dirigenti, ki so kdajkoli imeli z njo opravka na glasu enega izmed najtežjih del.

Pri nočnejši premieri bodo nastopili v posameznih partijah: Marta — Basičeva, Petro — Marčec, Sebastiano — Janko, Nuri — Ribičeva, Tommaso — Orel, Maruccio — Dolničar, Antonia — Poličeva, Pepa — Polajnarjeva in Rosalia — Španova. Sceniški načrt je po režiserjevi zamisli naredil scenograf ing. arh. Franz, dekoracije pa je izdelala gledališka slikarna pod vodstvom Skružnega.

S. Samec

Iz Celja

— Dve slikarski razstavi. Božična likovna razstava celjskih slikarjev ge. Vere Flišer-Pristovškove ter gg. Alberta Sirkca, Cvetka Ščuke, Miroslava Modica in Karla Mehleta ki razstavljajo v sejni dvorani Mestne hranilne ce bo do 26. t. m. odprta vsak dan od 8. do 18. Slikarska razstava gg. Zorana Didka, Doreta Klemenčiča in Gabriela Stupice v mali dvorani Celjskega doma je podaljšana do vsote nedelje 24. t. m.

— Umrla je v torek v celjski bolnici v starosti 55 let banovska babica v p. ga. Neža Vidmarjeva, roj. Drevova, iz Celja. Pogreb bo v petek ob 15.30 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. V sredo je umrla na Lavi l v Celju v starosti 67 let krojaški mojster G. Matija Stipič. Pogreb bo v petek ob 14.30 iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču. V Komenskega ulici 16 je umrla v sredo v starosti 65 let ga. Jera Jarsetova. Pokojnim bodi ohranjen blag spomin, svojem naše iskreno sožalje!

— Toda, da se zopet vrnem h glavni stvari, — in pogledal je v svoje beležke, pravkar ste dejali, da so videli Mandersona zadnjikrat živega tu, — v kolikor ga je seveda videla služničad. To pomeni...

— Govoril je s svojo ženo, preden je šel spat. Upravitelj doma Martin ga je videl zadnjikrat v tej sobi. Snovi mi je povedal vse, kar je vedel in bil je vesel, da se je tega odkrižal. Taka zgodba, kakor se je odigrala tu, je prava poslastica za služničad.

Trent je zrl nekaj časa skozi okno na krajino, zalito s solničnimi žarkmi.

— Ali bi vas dolgočasilo, da bi mi še enkrat pripovedovali to?

— Namestu odgovora je Murch pozvonil. Vstopil je slok, gladko obrt mož srednjih let s tipičnimi kretinami upravitelja doma.

— Gospod Trent, ki je dobil dovoljenje gospe Mandersonove, da začne tu preiskavo, — ga je predstavil uradnik. — Rad bi slišal, kaj se je vam pripetilo.

Martin se je strogo po predpisih priklonil. Imel je vtis, da je Trent gentleman. Toda pokazalo se bo šele, če je gentleman v vsakem pogledu, — kakor je govoril v takih primerih Martin.

— Videl sem vas, ko ste vstopili v hišo. — je dejal Martin vlnudno. Govoril je počasi in odmerjeno. — Rečeno mi je bilo, naj vas po možnosti podpiram. Ali hočete slišati o dogodkih v nedeljski noči?

— Prosim, — je odgovoril Trent resno. Način, kako je Martin govoril z njim, je vzbujal v njem veselje do komedije. Moral si je nekoliko prizade-

vati, da bi se mu posrečilo prikriti oživiljeni izraz na obrazu.

— Videl sem gospoda Mandersona zadnjč... ne, počakajte, — ga je prekinil Trent mirno. — Pripovedujte mi, kaj vse ste videli tistega večera. Po večerji. Poskusite priklicati si v spomin vse podrobnosti.

— Po večerji? Spominjam se, da se je po večerji izprehajal gospod Manderson z gospodom Marlowom po sadnem vrtu. Ko me vprašujete o podrobnostih, se spominjam, da sta menda govorila o nečem važnem, kajti slišal sem, kako je Manderson nekaj dejal, ko je vstopil skozi zadnja vrata. Kolikor se morem spomniti, je dejal: Če je res, da je Harris tu, potem je vsaka minuta draga. Takoj morate odpotovati in nikomur ne smete črhiniti o tem niti besedice. — Marlowe mu je pa odgovoril: Prosim! Samo preoblečem se, potem pa takoj... ali nekaj podobnega. Slišal sem to jasno, ko sta stopala mimo moje sobice. Potem je odšel Marlowe v svojo spalnico v prvo nadstropje. Manderson je pa odšel v knjižnico in mi pozvonil. Dal mi je več pisem, da bi jih odnesel zjutraj na pošto in mi naročil, naj še ne ležem k počitku, češ da ga je gošpal Marlowe pregovoril, da se odpeljeta skupaj pri mesečini z avtomobilom na izprehod.

— To je čudno, — je dejal Trent.

— Tudi jaz mislim tako. Toda spominjam se, da sem slišal besede »nikomur niti besedice« in iz tega sem sklepal, da sta me hotela s tem izprehodom pri mesečini samo prestopiti.

„Skok skozi okno“

ROMAN

— Dragi prijatelj, — je dejal Trent v duhu, ko si je bil nekaj zabeležil. — Ali ste preiskali gospo Mandersonovo? Pa vendar se vam ne zdi sumljiva? Saj vendar poznam ta brezbarvni ton vašega glasu. Rad bi jo videl. Bodisi, da imate nekaj proti nji, pa bi mi radi preprečili, da bi to odkril, ali pa ste prepričani o njeni nedolžnosti. Toda ne imel bi nič proti temu, če bi z njo trafil čas. Igra postaja zanimiva. — Na glas je pa dejal Murchu:

— Spalnico si ogledam pozneje. Kako je pa s tole sobo?

— Pravijo ji knjižnica. Manderson je tu pisal in preživljal večino časa. Odkar je bila nastala nepetost med njim in njegovo ženo, je preživel tu večino večerov. Tu so ga zadnjikrat videli živega, v kolikor ga je seveda videla služničad.

Trent je vstal in se znova ozrl na razložene papirje.

— Večinoma trgovski papirji in trgovski dokumenti, — je pripomnil Murch. — Poročila, prospekti in tako dalje. Nekaj je privatnih pisem, toda v njih ne morem ničesar odkriti. Ameriški tajnik... Bunner, čuden dečko... je davi z menoj preiskal pisalno mizo. Vtepel si je v glavo, da je dobil Manderson nekakšna grozljna pisma in da je umor v zvezi z

8 njimi. Toda tu manjka vsak dokaz. Pregledala sva vsak listek. Edina čudna stvar je bilo več sveževjev bankovcev, bilo je precej denarja, in nekaj vrečic nevedelanih demantov. Prosil sem Bunnerja, da bi jih odnesel kam na varno. Manderson je najbrž zadnje čase špekuliral z demanti. ... To je bilo zanj nekaj novega, pravi tajnik, zdelo se je, da ga to zanima.

— Kako je pa s tema tajnikoma? — je vprašal Trent. Enega izmed njih, Marlowa, sem pravkar videl zunaj. Lep dečko čudnih oči, najbrž Anglež. Oni drugi je menda Amerikan. Kaj je delal Manderson z angleškimi tajnikoma?

— Marlowe mi je to pojasnil. Amerikan je bil njegova desna roka, ena izmed njegovih pisarniških moči, ki je bil neprestano pri njem. Marlowe pa ni imel nič skupnega z Mandersonovimi kupčijami. Njegova naloga je bila skrbeti za Mandersonove konje, avtomobile, jahto in sportne stvari. On naj bi bil splošno uporaben, da se tako izrazim. Mislim, da je imel na razpolago mnogo denarja. Oni drugi tajnik je bil pa izključno za trgovske posle in imel je polne roke dela. Kar se tiče angleškega tajnika, je bil to Mandersonov konjiček, da je hotel imeti za tajnika Angleža. Pred Marlowom jih je imel že več.

— S tem je dokazoval svoj okus, — je pripomnil Trent. — Gotovo je bilo zelo zanimivo igrati vlogo ceremonijarja modernega Plutokrata. Toda slišal sem samo, da so žile Mandersonove zabave zelo nedolžne. Zdi se mi, da je Marlowe v primeri s Petro-nijem zelo slab.